

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій,
обліку та фінансів

Кафедра бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

БЕЛЯК Роман Михайлович

УДК 657.1:339.1

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**«ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ З ОБЛІКУ І АУДИТУ
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ»**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і тестів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Роман БЕЛЯК

Науковий керівник

Вітер Світлана Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент

Житомир – 2024

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

Рецензент:

доцент кафедри фінансів і кредиту Поліського національного університету,
к.е.н., доц. Сус Юрій Юрійович

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Голова комісії _____ Тетяна ГАЙДУЧОК

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за
результатами попереднього захисту: _____ допустити до захисту _____

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та
аудиту № _____ від __ грудня 2024 року

Завідувач кафедри бухгалтерського
обліку, оподаткування та аудиту _____ Наталія МАЛЮГА

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студент(ка) БЕЛЯК Роман Михайлович захистив(ла) кваліфікаційну роботу з
оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____,

за університетською шкалою _____

Секретар ЕК _____

Ганна МАЙДУДА

АНОТАЦІЯ

Беляк Р. М. Формування інформаційної бази з обліку і аудиту фінансових результатів діяльності підприємств. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». – Поліський національний університет, Житомир, 2024.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні, методологічні та практичні аспекти формування інформаційної бази для обліку і аудиту фінансових результатів діяльності підприємств. Визначено основні принципи організації облікового процесу та розкрито роль інформаційного забезпечення в ефективному управлінні фінансовими результатами.

Робота висвітлює сучасні підходи до обліку фінансових результатів, аналізує методи їх формування з урахуванням галузевої специфіки, а також акцентує увагу на необхідності удосконалення облікової політики підприємств. Особлива увага приділена методиці аудиту фінансових результатів, включаючи організаційні та контрольні аспекти.

За результатами роботи розроблено рекомендації щодо вдосконалення облікового та контрольного забезпечення, які сприятимуть підвищенню ефективності управління підприємством.

Ключові слова: фінансові результати, облік, управління, аудит, облікове забезпечення

ABSTRACT

Belyak R. M. Formation of an information base for accounting and auditing the financial results of enterprises. – Qualification work on manuscript rights.

Qualification work for the degree of master's degree in specialty 071 “Accounting and taxation.” – Polissia National University, Zhytomyr, 2024.

The qualification work examines the theoretical, methodological and practical aspects of forming an information base for accounting and auditing the financial performance of enterprises. The basic principles of the organization of the accounting process are determined and the role of information support in the effective management of financial results is revealed.

The paper highlights modern approaches to accounting for financial results, analyzes the methods of their formation taking into account industry specifics, and also focuses on the need to improve the accounting policy of enterprises. Particular attention is paid to the methodology of auditing financial results, including organizational and control aspects.

Based on the results of the work, recommendations for improving accounting and control support have been developed, which will contribute to improving the efficiency of enterprise management.

Keywords: financial results, accounting, management, audit, accounting support

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ З ОБЛІКУ І АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	8
1.1. Фінансові результати як основоположна категорія обліку і аудиту	8
1.2. Теоретичні та практичні аспекти формування фінансових результатів у контексті обліку та аудиту.....	14
1.3. Стан формування фінансових результатів підприємств м'ясопереробної промисловості.....	18
Розділ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ З ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	24
2.1. Облікова політика підприємства щодо фінансових результатів підприємства.....	24
2.2. Організація облікового процесу фінансових результатів.....	27
2.3. Напрями удосконалення облікового забезпечення формування фінансових результатів.....	32
Розділ 3. МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ З АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА....	35
3.1. Організація та етапи проведення аудиту фінансових результатів підприємства.....	35
3.2. Методика аудиту фінансових результатів підприємства.....	37
3.3. Напрями удосконалення контрольного забезпечення формування фінансових результатів.....	40
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44
ДОДАТКИ.....	49

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних економічних умовах зростає потреба в достовірній обліковій інформації, що відображає діяльність суб'єктів господарювання. Без такої інформації неможливо адекватно оцінити ефективність господарської діяльності підприємства, правильність дотримання законодавства чи своєчасність сплати податків. Об'єктивні дані про діяльність окремих економічних суб'єктів дозволяють контролювати їх відповідність установленим нормам, законам та регламентам, що регулюють їх роботу. Тому удосконалення облікових процесів з формування фінансових результатів підприємств є актуальною темою сьогодення.

Актуальність цього питання ще підкреслюється тим, що при розробці нормативних документів, що стосується формування та обліку фінансових результатів, ресурсні складові та специфіка діяльності підприємств враховуються далеко не завжди. Ринкові трансформації національної економіки відкрили нову етап зміни в підприємницькій діяльності. У зв'язку з цим постала невідкладна потреба в науковому осмисленні нових явищ у сфері підприємництва, а також у поглибленому розумінні їх змісту, природи та сутності. Необхідно забезпечити таку діяльність підприємств на ринку, яка сприятиме досягненню максимальних фінансових результатів. Важливість формування чітких та єдиних принципів визначення факторів, що впливають на фінансові результати роботи підприємства, ще раз підтверджує значущість дослідження в обраній темі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем обліку фінансових результатів присвячено праці таких вчених, як О. О. Бортняк, О. І. Скаско, Т. С. Гайдучок, О. В. Дейнека, Ю. Ю. Мороз, Н. Ю. Мардус, С. О. Олійник і т.д.

Аналіз наукових праць фахівців свідчить про те, що облік та аудит фінансових результатів діяльності підприємств є предметом актуальних дискусій, оскільки прибуток і збиток є важливими показниками успіху господарюючих суб'єктів і відіграють ключову роль у прийнятті управлінських рішень.

Проте сучасні ринкові умови вимагають подальшого вивчення та аналізу з метою удосконалення підходів до визначення економічного змісту фінансових результатів підприємства, а також порядку їх обліку та відображення у фінансовій звітності. Крім того, необхідно розробити нові принципи аналізу та аудиту, що сприятимуть більш точному та ефективному управлінню фінансовими результатами.

Мета та завдання дослідження. Дослідження теоретичних і практичних аспектів обліку, аудиту та оподаткування фінансових результатів вітчизняних підприємств на сучасному етапі є *метою* кваліфікаційної роботи. Для досягнення зазначеної мети були визначені такі основні *завдання*:

- ✓ визначити фінансові результати як об'єкт обліку та управління;
- ✓ дослідити організацію бухгалтерського обліку фінансових результатів у підприємстві;
- ✓ проаналізувати показники фінансових результатів діяльності обраного підприємства;
- ✓ розкрити методику та дослідити процес проведення аудиту фінансових результатів на підприємстві;
- ✓ обґрунтувати теоретичні основи системи оподаткування підприємства;
- ✓ розглянути оцінку та облікове забезпечення об'єктів оподаткування підприємства;
- ✓ виконати розрахунок податкових платежів і обґрунтувати організацію їх обліку та декларування;
- ✓ запропонувати напрямки удосконалення обліку та аудиту фінансових результатів підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-прикладні аспекти обліку, аналізу, і аудиту фінансових результатів підприємства.

Об'єктом дослідження виступають фінансові результати в контексті системи обліку і аудиту, зокрема на прикладі ТОВ «МІРА-АГРО» Житомирської області.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження виступає системний підхід, що дозволяє комплексно розкрити специфіку процесів обліку та аудиту фінансових результатів підприємства. У ході роботи були використані різноманітні методи дослідження, зокрема структурно-логічний аналіз, абстрагування, економічний аналіз, групування, узагальнення тощо.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, нормативні документи, довідково-інформаційні видання, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених. До цієї бази також входять наукові статті, матеріали науково-практичних конференцій, а також статутні, первинні документи, облікові реєстри, дані фінансової та статистичної звітності досліджуваного підприємства.

Практична цінність отриманих результатів і їх впровадження полягає в тому, що ключові положення кваліфікаційної роботи можуть слугувати теоретичною основою для удосконалення системи обліку та аудиту фінансових результатів на ТОВ «МІРА-АГРО» Житомирської області.

Зокрема, результати дослідження можуть бути використані для розробки нових методик, які підвищать точність та ефективність облікових процесів, що, в свою чергу, сприятиме більш досконалій фінансовій звітності та кращому управлінню фінансовими результатами підприємства.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати дослідження в межах теми виконаної роботи апробовані на:

1. Міжнародних науково-практичних конференціях «Актуальні питання розвитку економіки: світові та національні аспекти» та «Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу»;

2. Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Фінансові інструменти регіонального розвитку».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ З ОБЛІКУ І АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Фінансові результати як основоположна категорія обліку і аудиту

Одним із основних показників, що характеризують ефективність діяльності підприємства, є фінансовий результат. Він слугує основою для інвестиційного розвитку компанії, сприяє розширенню її активності та забезпечує конкурентоспроможність на ринку в обраній галузі.

Мета роботи будь-якого підприємства полягає у досягненні позитивного фінансового результату та в пошуку шляхів його збільшення. Результативність діяльності відображається у фінансово-економічних показниках, які найточніше характеризують фінансовий стан суб'єкта господарювання та дають уявлення про його економічний потенціал. У сучасних умовах економічного розвитку питання фінансових результатів в бухгалтерському обліку є одним з ключових у процесі здійснення господарської діяльності, оскільки фінансовий результат слугує основним підсумковим показником [17].

Фінансові результати відображають практично всі аспекти діяльності підприємства: продуктивність праці, ефективність використання основних засобів, трудових, матеріальних і грошових ресурсів, собівартість реалізованої продукції, її якість, обсяги та ціни реалізації тощо [12].

Трактування фінансових результатів є важливою науковою проблемою. Ця категорія залишається в центрі уваги дослідників не лише в галузі бухгалтерського обліку, а й у філософії, економічній теорії, мікро- і макроекономіці, фінансах та менеджменті. Вона містить чимало суперечностей та протиріч, що підкреслює її дослідницьку актуальність.

Розуміння сутності фінансового результату діяльності підприємств та прийняття ефективних управлінських рішень щодо їх подальшого розвитку є ключовою передумовою підвищення ефективності підприємств.

Правильне визначення фінансового результату ґрунтується на науково обґрунтованій організації та методології його обліку. Принципи, організація й методика обліку, а також порядок формування облікової політики підприємств в Україні відповідають міжнародним стандартам фінансової звітності, хоча існують певні розбіжності в окремих концептуальних підходах до визнання фінансових результатів [27].

Дослідження закономірностей формування та обліку фінансових результатів на підприємствах відповідно до міжнародних та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку набуває все більшої актуальності. Порядок розрахунку фінансових результатів діяльності підприємств залежить від обраної методики обліку. Проте, внаслідок неузгодженості методичних підходів в організації обліку відповідно до НП(С)БО та Податкового кодексу України [30], виникають розбіжності в відображенні операцій, що стосуються формування фінансових результатів. Це, в свою чергу, призводить до різних значень цих показників на одному й тому ж підприємстві для різних користувачів фінансової звітності.

Ані НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», ані МСБО 1 не пропонують визначення поняття «фінансові результати», яке б слугувало методологічною основою для формування та відображення інформації у фінансовій звітності. Однак у НП(С)БО 1 [20] зазначається, що ці стандарти визначають мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності, а також вимоги до визнання і розкриття її елементів. Щодо термінів, то в документі уточнюється, що звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) включає в себе: звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід.

У НП(С)БО 1 викладаються лише певні трактування категорій, пов'язаних із фінансовими результатами. Зокрема, визначається:

- прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати;
- збиток – це ситуація, коли сума витрат перевищує суму доходів, для отримання яких були здійснені ці витрати;

• інший сукупний дохід – це доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства.

Ці визначення надають основи для розуміння та класифікації фінансових показників, проте не охоплюють усі аспекти терміна «фінансові результати» [20].

Сутність та протиріччя фінансового результату для підприємців і бухгалтерів найбільш яскраво проявляються під час його формування і відображення в бухгалтерському обліку. Для забезпечення повноцінного дослідження сутності фінансових результатів необхідно здійснити аналіз цього поняття в контексті різних економічних шкіл.

Кожна з економічних шкіл пропонує свої підходи до трактування фінансових результатів, що може призводити до різних інтерпретацій та застосування відповідних методик обліку. Вивчення таких підходів дозволяє виявити основні суперечності, які виникають у практиці бухгалтерського обліку, а також зрозуміти, як різні економічні теорії впливають на формування фінансової звітності підприємств. Це, в свою чергу, може допомогти в розробці більш узгоджених і ефективних методологій обліку фінансових результатів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Підходи до трактування економічного змісту фінансових результатів
економічними школами

№	Економічна школа	Сутність фінансових результатів
1	Меркантилістична	Фінансові результати – це прибуток, що формується в сфері обігу та торгівлі, які є джерелом багатства.
2	Фізіократична	Прибуток – це основна форма фінансових результатів, що виникає за рахунок природної родючості землі.
3	Класична	Розглядали прибуток як особливу категорія фінансових результатів. Формування фінансових результатів відбувається в сфері виробництва, а прибуток, як заробітна плата і рента, є частиною вартості, що створюється працею.
4	Неокласична	Фінансові результати формуються за рахунок капіталу та є ціною даного виробничого фактору; крім того, вони формуються за рахунок комплексу всіх задіяних виробничих факторів.
5	Інституціоналістична	Фінансові результати формуються під впливом різних суспільних неекономічних інститутів: держава, соціальні групи, профспілки тощо.

№	Економічна школа	Сутність фінансових результатів
6	Теорія трудового доходу	Фінансовий результат трактується як прибуток, що є результатом діяльності і винагородою підприємця.
7	Марксистська	Основним джерелом формування фінансових результатів є додаткова вартість, створена працею найманих працівників в процесі виробництва, що реалізується через сферу обігу.

Джерело: адаптовано на основі [16]

Порівняння нормативних актів, що регулюють відображення в обліку та звітності фінансових результатів, виявляє невідповідність критеріїв їх класифікації. Ця невідповідність може створювати труднощі у систематизації інформації для користувачів фінансових звітів та у прийнятті управлінських рішень.

Один з важливих аспектів організації аналітичного обліку фінансових результатів на підприємстві полягає в їх обґрунтованій класифікації. Ясна та логічна класифікація фінансових результатів дозволяє більш точно аналізувати діяльність підприємства, виявляти фактори, що впливають на прибутковість, а також формувати адекватні стратегії розвитку. Правильна класифікація також сприяє кращому розумінню звітних даних різними користувачами: менеджерами, інвесторами, кредиторами тощо.

Таким чином, уточнення та гармонізація критеріїв класифікації фінансових результатів є важливим кроком до підвищення ефективності обліку та управління фінансами на підприємствах.

На сьогоднішній день нормативно-правові акти, що регламентують порядок визначення результатів діяльності підприємства, дійсно не містять чіткої класифікації фінансових результатів, яка могла б бути використана для створення ефективних інформаційних облікових моделей. Відсутність такої класифікації ускладнює процес аналізу і дозволяє знизити якість управлінських рішень, оскільки користувачі не мають систематизованої інформації, на основі якої можна приймати обґрунтовані рішення.

На думку авторів, класифікація фінансових результатів є критично важливою для забезпечення прийняття відповідних рішень користувачами фінансової звітності. Така класифікація повинна включати групування фінансових

результатів за різними ознаками, такими як: типи доходів і витрат (операційні, неопераційні); джерела отримання доходів (основні види діяльності, інвестиційна діяльність); вплив на прибуток (прямі та непрямі витрати); часові періоди (фінансові результати за квартал, рік).

З впровадженням такої класифікації підвищиться аналітичність отриманої інформації, що у свою чергу дозволить бізнесу реагувати на зміни в умовах ринку більш оперативно та обґрунтовано. Це створить основу для гнучкішого і ефективнішого управління фінансовими результатами на підприємствах [36].

Узагальнюючи існуючі підходи до класифікації фінансових результатів, можна вказати, що на сьогоднішній день підприємства користуються сучасним переліком, який включає десять класифікаційних ознак (рис. 1.1). Ці ознаки дозволяють систематизувати фінансові результати та надають користувачам фінансової звітності певну інформацію для аналізу.

Проте з точки зору управління процесом формування фінансових результатів, існуючі класифікаційні ознаки часто не повністю відповідають інформаційним потребам менеджерів, які займаються формуванням стратегії розвитку підприємства. У зв'язку з цим виникає потреба в розширенні аналітичних можливостей управлінського обліку.

Для підвищення ефективності моніторингу фінансових результатів деякі науковці [34] пропонують ввести додаткову класифікаційну ознаку за періодом формування фінансових результатів. Це групування може бути реалізоване через горизонтальне та вертикальне розділення:

- горизонтальне групування – класифікація фінансових результатів за певними часовими періодами, що дозволяє аналізувати зміни у фінансових показниках за різні проміжки часу та виявляти тенденції.

- вертикальне групування – розгляд фінансових результатів залежно від їхніх категорій (наприклад, за типами діяльності або джерелами доходу), що дозволяє детальніше аналізувати ефективність різних напрямків роботи підприємства.

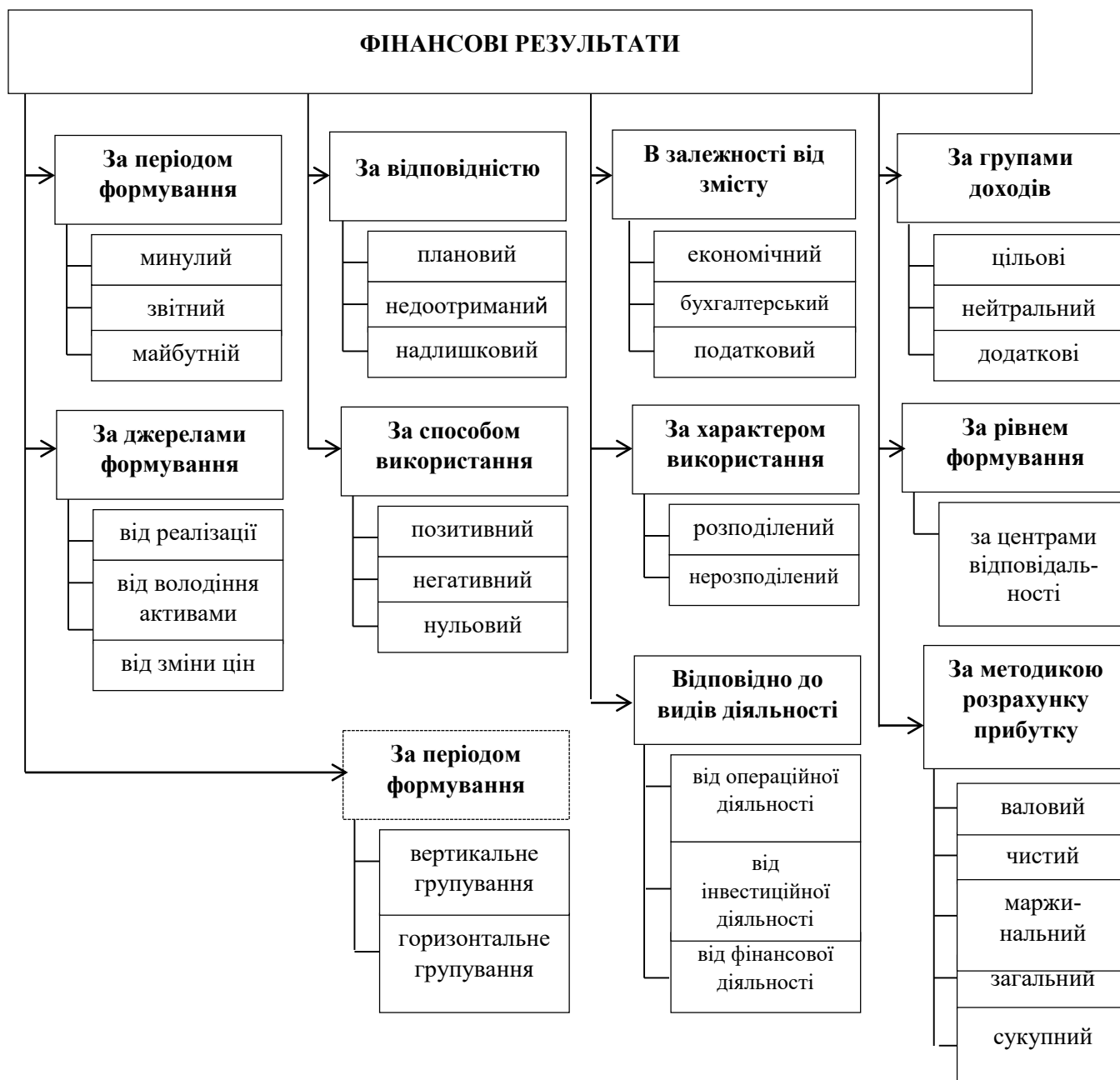


Рис. 1.1. Класифікація фінансових результатів підприємства

Джерело: адаптовано на основі [34]

Використання цих додаткових класифікаційних ознак забезпечить більш глибоке розуміння фінансових результатів, полегшить процес управлінського аналізу та дозволить менеджерам ухвалювати більш обґрунтовані рішення в умовах невизначеності.

Таким чином, введення додаткових класифікаційних ознак у процес формування фінансових результатів підвищує обґрунтованість управлінських рішень, сприяє більш об'єктивному моніторингу фінансового стану підприємства, що є запорукою його стабільного розвитку та успішної конкуренції на ринку.

1.2. Теоретичні та практичні аспекти формування фінансових результатів у контексті обліку та аудиту

Формування фінансових результатів є одним із ключових аспектів діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, оскільки саме фінансові результати відображають економічну ефективність функціонування підприємства. У сучасних умовах розвитку економіки та посилення конкуренції важливого значення набуває достовірний облік та обґрунтований аудит фінансових результатів, що слугують основою для прийняття управлінських рішень.

Фінансові результати є підсумковим показником господарської діяльності, який формується під впливом численних факторів, зокрема доходів, витрат, податкового навантаження та інвестиційної діяльності. З позиції бухгалтерського обліку, процес формування фінансових результатів ґрунтується на стандартах фінансової звітності, а з боку аудиту – на перевірці достовірності цих даних відповідно до норм і методології аудиторської діяльності.

Тема має теоретичне значення, оскільки охоплює питання облікової політики, вибору методів оцінки доходів і витрат, розподілу прибутку та розуміння економічної сутності фінансових результатів. Практичний аспект полягає у розробці ефективних механізмів формування та аналізу фінансових результатів, що дозволяє забезпечити фінансову стійкість підприємства, прозорість фінансової звітності та довіру з боку інвесторів і кредиторів.

Таким чином, дослідження теоретичних і практичних аспектів формування фінансових результатів у контексті обліку та аудиту є актуальним і важливим для забезпечення сталого розвитку підприємств в умовах глобальних економічних викликів.

Для розвитку і ефективності виробництв підприємств реалізація продукції та отримання фінансових результатів, зокрема від операційної діяльності, відіграють важливу роль. Процес реалізації продукції є одним із ключових етапів у діяльності підприємства, оскільки отримані кошти дають можливість покрити витрати, сплатити податки до бюджету, повернути кредити банкам, а також

розрахуватися з постачальниками, кредиторами та працівниками. Звіт про фінансовий результат показує, наскільки ефективно організація управляла своїми фінансами за попередній період [18].

Червинська С. Л. зазначає, що формування фінансових результатів діяльності будь-якого підприємства залежить від методології, яка застосовується для їх обліку. Наявні недоліки в методології бухгалтерського обліку доходів і витрат призводять до того, що ані фінансова, ані податкова звітність не відображають реальну величину прибутку чи збитку. Це пов'язано з тим, що різні державні органи займаються розробкою нормативної документації для їх визначення: Міністерство фінансів України відповідає за нормативи, що регулюють фінансовий облік, тоді як рекомендації та інструкції щодо податкового обліку розробляє Державна податкова адміністрація України [40, с. 108].

Пасенко Н. С. пропонує розширити аналітичні рахунки доходів і собівартості в межах ринків та форм збуту з метою забезпечення більш ефективного формування фінансових результатів. Вона рекомендує виділити окремий рахунок для збору інформації про створення валового прибутку, який відображатиме результати діяльності підприємства за центрами відповідальності. Додатково Пасенко Н. С. розробила нові додатки до форм приміток до річної фінансової звітності у вигляді таблиць «Операційні доходи та витрати» і «Інші доходи та витрати», що містять інформацію за два роки, що дозволяє проводити більш детальний аналіз [28].

Результати проведеного дослідження групою науковці [19] дозволили сформулювати пропозиції щодо вдосконалення облікової процедури формування фінансових результатів, які представлено на рис. 1.2.

У результаті проведеного дослідження були розроблені практичні рекомендації щодо оптимізації механізму формування інформації про фінансові результати в бухгалтерському обліку. Для вдосконалення цього механізму запропоновано створення системи субрахунків доходів і витрат, яка забезпечує порівнянність облікової інформації з відповідними показниками звіту про фінансові результати [19].

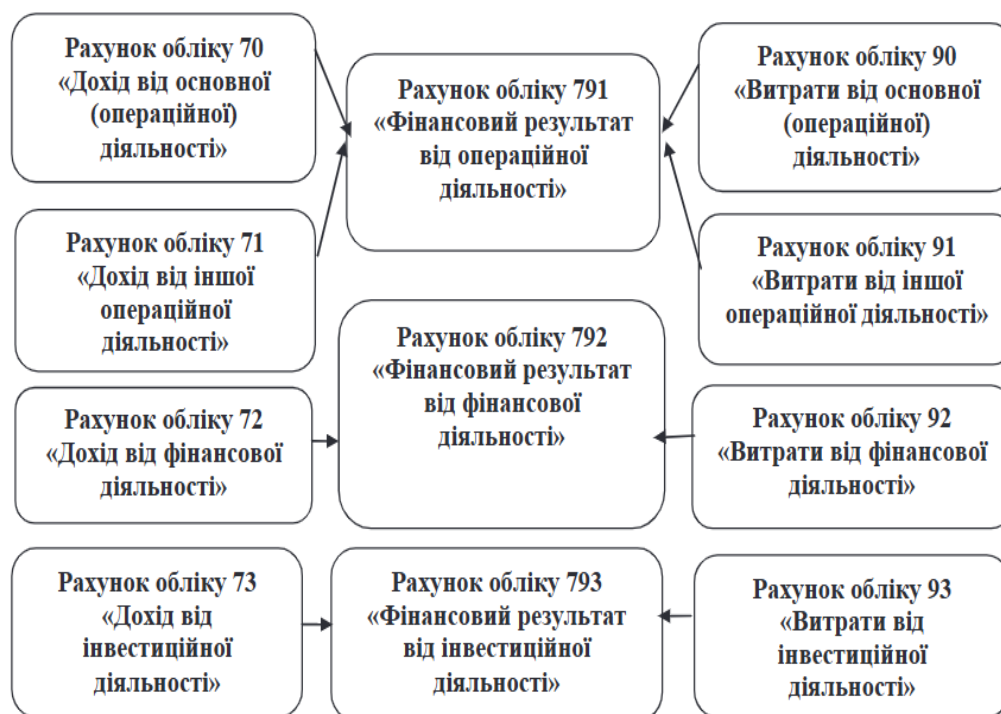


Рис. 1.2. Механізм формування фінансових результатів підприємств [19]

Незалежно від виду діяльності та масштабу підприємства, питання фінансових результатів завжди залишалося в центрі уваги, привертаючи увагу як вітчизняних, так і міжнародних вчених і спеціалістів. Ця тема не лише відображає ефективність роботи підприємства, а й має ключове значення для прийняття управлінських рішень, стратегічного планування та оцінки фінансової стабільності. Систематичне дослідження фінансових результатів дозволяє розробляти нові підходи до аналізу і прогнозування, що, в свою чергу, сприяє підвищенню конкурентоспроможності та стійкості підприємств на ринку.

Борняк О. О. та Скаско О. І. [4] виділено ключові рахунки, що впливають на формування фінансового результату, а також розглянуто особливості, які мають значення для бухгалтерського обліку фінансових результатів діяльності будівельних підприємств. Проведено аналіз основних проблем, що стосуються бухгалтерського обліку фінансових результатів, які були висвітлені в наукових роботах вітчизняних дослідників, а також зазначено можливі шляхи їх вирішення.

Наступним важливим аспектом є удосконалення аудиту фінансових результатів, що набуває особливого значення в умовах постійних змін у бізнес-середовищі та зростаючих вимог до прозорості і достовірності фінансової

інформації. Сьогодні підприємствам необхідно адаптувати свої методи аудиту не лише для підвищення ефективності, але й для забезпечення відповідності сучасним стандартам обліку та вимогам законодавства.

У процесі удосконалення аудиту фінансових результатів слід враховувати новітні технології, що дозволяють суттєво знизити ризики та підвищити точність оцінок. Крім того, важливо акцентувати увагу на вдосконаленні методик аналізу, що можуть сприяти більш глибокому розумінню фінансових показників та їхньої динаміки.

Таким чином, удосконалення аудиту фінансових результатів не лише підвищить ефективність роботи аудитора, а й сприятиме формуванню обґрунтованих висновків і рекомендацій для управлінських рішень, що, в свою чергу, посилить загальну фінансову стабільність підприємства.

В результаті проведеного дослідження колективом науковців [15] була розроблена методика аудиторської перевірки фінансових результатів підприємства, що складається з таких основних етапів: організаційний, підготовчий (планування), технологічний та результативний. Впровадження цієї методики сприятиме підвищенню ефективності роботи аудитора, забезпечуючи чітке формулювання існуючих проблем в обліку, а також зменшуючи ризик невиявлення облікових помилок чи шахрайства. Додатково, це дозволить провести адекватну оцінку реального фінансового стану підприємства та сформулювати обґрунтовані та неупереджені висновки.

Формування обґрунтованого аудиторського звіту за переконанням Будько О. В. [5] базується на чітко визначеній методиці аудиту фінансових результатів. Для успішного охоплення всіх аспектів перевірки процес має здійснюватися поетапно, включаючи організаційний, підготовчий, основний (технологічний) та заключний етапи. Кожен з цих етапів передбачає чіткі та скоординовані дії щодо вивчення й аналізу питань, пов'язаних з формуванням і обліково-звітним відображенням фінансових результатів.

Важливо підкреслити, що результати попереднього етапу слугують основою для наступного. Успішність аудиторської перевірки також залежить від

актуальності нормативно-правової бази й доступу до необхідних інформаційних джерел для збору доказів, серед яких особливу роль відіграють управлінські звіти.

Впровадження зазначеної методики аудиту фінансових результатів сприятиме складанню об'єктивного аудиторського звіту, який стане важливим документом не лише для прийняття зважених управлінських рішень керівництвом підприємства, а й надійною інформаційною основою для зовнішніх користувачів.

Формування фінансових результатів у контексті обліку та аудиту є важливим напрямом досліджень у сучасній економічній науці, оскільки фінансовий результат є ключовим показником ефективності діяльності підприємства. Для формування об'єктивних фінансових результатів необхідно забезпечити якісний внутрішній контроль, дотримання стандартів бухгалтерського обліку, а також своєчасну адаптацію підприємств до змін у законодавстві та ринковому середовищі.

Таким чином, поєднання теоретичних знань і практичних підходів до обліку та аудиту фінансових результатів сприяє досягненню фінансової стабільності підприємств, забезпечуючи їх конкурентоспроможність та стійкість на ринку.

1.3. Стан формування фінансових результатів підприємств м'ясопереробної галузі

М'ясопродуктовий підкомплекс України, який включає виробників сільськогосподарської продукції, торгові організації та підприємства м'ясопереробної промисловості, що займаються вирощуванням худоби та птиці, їх переробкою та реалізацією готової продукції, перебуває у кризовій ситуації [40].

Сьогодні підприємства м'ясопродуктового підкомплексу стикаються з нагальною необхідністю розвитку та формування стійких конкурентних переваг як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках [35].

Аналіз тенденцій розвитку м'ясопродуктового підкомплексу [3] вказує на зменшення обсягів виробництва великої рогатої худоби, свиней, овець, кіз та коней. Найбільша частка вирощування цих видів тварин зосереджена в господарствах населення. Це призводить до серйозних проблем у підкомплексі,

зокрема до зниження обсягів виробництва та економічної невикладності галузі. Ситуація особливо складна в секторі вирощування великої рогатої худоби, який потребує значних інвестицій для відновлення та організації виробничих процесів, включаючи відновлення племінного та товарного поголів'я, а також будівництво необхідних приміщень, закупівлю обладнання та техніки.

Ринок м'яса та м'ясопродуктів займає значну долю в загальному продовольчому ринку України, а рівень виробництва та споживання м'яса на душу населення є одним із основних індикаторів продовольчої безпеки в країні.

Стан формування фінансових результатів підприємства з виробництва м'ясних виробів залежить від ефективного управління діяльністю, собівартості продукції, ціноутворення, обсягів реалізації, а також впливу зовнішніх факторів.

Особливу роль у цьому процесі відіграє аналіз витрат на виробництво, що дозволяє виявити резерви зниження собівартості та підвищення маржі. Крім того, адаптація цінової політики відповідно до ринкових умов і попиту споживачів є ключовим аспектом, який може значно покращити фінансові результати.

Обсяги реалізації, які залежать від маркетингових стратегій, сприяння збуту та сталих клієнтських відносин, також впливають на загальну прибутковість. Варто враховувати, що зовнішні фактори, такі як коливання цін на сировину, зміни в законодавстві та економічна ситуація в країні, можуть істотно впливати на діяльність підприємства, тому гнучкість управлінських рішень та їх своєчасність є надзвичайно важливими для досягнення стабільних фінансових результатів.

Проведемо аналіз формування фінансових результатів діяльності досліджуваного підприємства ТОВ «МІРА-АГРО» Житомирської області (табл. 1.2).

В таблиці наведені основні показники фінансового результату ТОВ «МІРА-АГРО» за 2021-2023 роки, які дозволяють оцінити динаміку розвитку підприємства.

1. Чистий дохід від реалізації:

– У 2021 році чистий дохід становив 141,0 тис. грн, що вже в 2022 році зріс до 508,9 тис. грн, показуючи значний приріст у 3,6 рази.

Оцінка формування фінансових результатів ТОВ «МІРА-АГРО»
за 2021-2023 рр.

Показники	Роки			Зміна показника	
	2021	2022	2023	тис. грн	% (рази)
Чистий дохід від реалізації	141,0	508,9	503,8	362,8	3,6 р.
Собівартість реалізованої продукції	78,1	315,9	438,6	360,5	5,6 р.
Фінансовий результат до оподаткування	23,9	170,1	45,0	21,1	188,3
Чисти прибуток (збиток)	23,9	170,1	45,0	21,1	188,3

– У 2023 році дохід дещо зменшився до 503,8 тис. грн, однак залишився на високому рівні, що свідчить про стабільність підприємства.

2. Собівартість реалізованої продукції:

– Собівартість зросла з 78,1 тис. грн у 2021 році до 315,9 тис. грн у 2022 році, що складає приріст у 5,6 рази. У 2023 році собівартість продовжила збільшуватися до 438,6 тис. грн.

– Зростання собівартості, яке перевищує темпи зростання доходу, свідчить про підвищені витрати на виробництво або вплив інфляційних процесів.

3. Фінансовий результат до оподаткування:

– У 2021 році фінансовий результат складав 23,9 тис. грн. У 2022 році він істотно зріс до 170,1 тис. грн, а в 2023 році зменшився до 45,0 тис. грн.

– Загалом, незважаючи на значний приріст у 2022 році, зниження за підсумками 2023 року свідчить про виклики, з якими підприємство могло зіткнутися в цьому році.

4. Чистий прибуток (збиток):

– Чистий прибуток повторює динаміку фінансового результату, залишаючись на рівні 23,9 тис. грн у 2021 році, рости до 170,1 тис. грн у 2022 році і знову знижуватись до 45,0 тис. грн у 2023 році.

– Це відображає ситуацію, коли, незважаючи на активний ріст у 2022 році, майбутні доходи потребують оптимізації, щоб зберегти прибутковість.

Аналіз фінансових результатів ТОВ «МІРА-АГРО» за 2021-2023 роки вказує на значні зміни у фінансовій діяльності підприємства. Хоча підприємство

демонструє вражаюче зростання доходу у 2022 році, підвищення собівартості та зниження чистого прибутку у 2023 році вказують на необхідність вдосконалення фінансового менеджменту і більш ефективної стратегії управління витратами.

Для покращення фінансових результатів підприємства, зокрема ТОВ «МІРА-АГРО», можна розглянути такі напрями:

1. Оптимізація витрат:

- ✓ провести детальний аналіз витрат на виробництво і виявити можливі резерви для їх зниження;
- ✓ впровадити енергоефективні технології та обладнання, які допоможуть зменшити енергетичні витрати;
- ✓ розглянути можливість укладання договорів з постачальниками на вигідніших умовах, щоб знизити закупівельні ціни на сировину.

2. Покращення технологічних процесів:

- ✓ інвестувати в нові технології, які можуть підвищити продуктивність виробництва, зменшити дефекти та відходи;
- ✓ запровадити сучасні методи управління якістю на всіх етапах виробництв, що сприятиме поліпшенню кінцевого продукту.

3. Диверсифікація продуктового портфеля:

- ✓ розглянути можливість введення нових видів продукції, які користуються попитом на ринку, для залучення нових клієнтів та розширення ринкової ніші;
- ✓ вивчити споживчі тенденції та адаптувати асортимент продукції відповідно до потреб споживачів.

4. Покращення маркетингової стратегії:

- ✓ розробити ефективну маркетингову кампанію для просування продукції та підвищення її впізнаваності на ринку;
- ✓ використовувати цифрові платформи для реклами та взаємодії з потенційними споживачами, зокрема через соціальні мережі та онлайн-магазини.

5. Фінансова дисципліна та планування:

- ✓ запровадити системи планування та контролю за фінансовими результатами, що дозволить оперативно реагувати на зміни в ринковій ситуації;
- ✓ забезпечити регулярний моніторинг фінансової діяльності для своєчасного виявлення можливих проблем і розробки заходів щодо їх усунення.

6. Аналіз ринкової кон'юнктури:

- ✓ постійно здійснювати моніторинг ринку, щоб бути в курсі тенденцій і змін у споживчому попиті;
- ✓ при необхідності коригувати стратегію продажу та виробництва відповідно до змін у ринковій ситуації.

Впровадження зазначених напрямків може допомогти ТОВ «МІРА-АГРО» підвищити свої фінансові результати, покращити конкурентоспроможність і забезпечити сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Удосконалення виробничих процесів призведе до підвищення якості продукції, що, в свою чергу, може позитивно вплинути на репутацію компанії і зростання довіри з боку споживачів. Впровадження інноваційних технологій дозволить не лише скоротити витрати, але й збільшити обсяги виробництва, реагуючи на зміни в попиті.

Додатково варто зазначити, що розширення асортименту продукції може відкривати нові ринки збуту та збільшити частку підприємства на ринку. Це може включати як географічну експансію, так і вихід на нові сегменти, відповідно до потреб споживачів.

Активізація маркетингових зусиль надасть можливість залучити нових клієнтів і підвищити лояльність існуючих, що в умовах конкурентного середовища є важливим фактором успіху. Сучасні цифрові інструменти дозволять забезпечити ефективний зв'язок з цільовою аудиторією, а також оперативно реагувати на відгуки та запити споживачів.

Підвищення кваліфікації персоналу не лише сприятиме кращій якості виконання робіт, але й підвищить мотивацію співробітників. Інвестуючи в розвиток своїх працівників, компанія формує команду однодумців, яка активно підтримує інноваційні зміни та прагне досягнення спільних цілей.

У результаті реалізації цих стратегій ТОВ «МІРА-АГРО» матиме можливість стати більш гнучким і адаптованим до змін в умовах ринку, що, з огляду на динамічність бізнес-середовища, є запорукою успішного функціонування та стабільного зростання підприємства в майбутньому. Завдяки системному підходу до покращення фінансових результатів, компанія може не лише зміцнити свої позиції в галузі, але й забезпечити високий рівень прибутковості та економічної стабільності, що є критично важливим для її розвитку в умовах сучасної економіки.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ З ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Облікова політика підприємства щодо фінансових результатів підприємства

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», облікова політика визначається як комплекс принципів, методів і процедур, які підприємство застосовує для підготовки та подання фінансової звітності [32].

Облікова політика може бути проаналізована з двох рівнів: загальнонаціонального та конкретного підприємства.

Загальнонаціональна облікова політика складається з комплексу альтернативних принципів і правил, які слугують основою для вибору облікових процедур і реалізації облікового процесу підприємством. У широкому сенсі загальнонаціональну облікову політику можна розглядати як управлінський підхід до обліку.

Облікова політика підприємства, з іншого боку, є документом, що має враховувати вимоги державного регулювання, методологічні засади бухгалтерського обліку та позиції суб'єктів підприємницької діяльності щодо їх дотримання [41].

Для досягнення об'єктивності у процесі формування фінансових результатів із застосуванням методів облікової політики необхідно забезпечити тісний взаємозв'язок між власником (керівником) підприємства, який відповідає за організацію бухгалтерського обліку та формування облікової політики, головним бухгалтером, що детально обґрунтовує зміст цієї політики, та фінансовим директором (якщо такий є) [6].

Не дивлячись на автономність формування облікової політики підприємства, необхідно обов'язково дотримуватися принципів обліку, які опосередковано визначають об'єкти обліку та елементи облікової політики.

При складанні облікової політики підприємства кожен з вказаних елементів визначається відповідно до положень НП(С)БО. Деякі елементи облікової політики мають альтернативні методи обліку, що дозволяє формувати рішення про облікову політику підприємства згідно з особливостями його діяльності.

У табл. 2.1 згрупуємо ключові елементи облікової політики підприємства, методи обліку яких безпосередньо впливають на формування та величину фінансових результатів підприємства.

Таблиця 2.1

Елементи облікової політики, які впливають на фінансові результати підприємства

Елемент облікової політики	Оцінка та методи обліку, що впливають на розмір фінансових результатів
Поріг суттєвості окремих об'єктів обліку	1) суттєвість окремих господарських операцій та об'єктів обліку визначається керівництвом підприємства, якщо інше не передбачено положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
Облік необоротних активів	1) метод нарахування амортизації; 2) вартісний критерій належності матеріального активу до малоцінного необоротного активу; 3) метод нарахування амортизації для малоцінних необоротних активів; 4) термін корисного використання активу.
Облік запасів	1) що являтиметься одиницею запасів; 2) метод вибуття запасів у виробництво;
Облік витрат	1) визначення та визнання витрат; 2) склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції; 3) перелік змінних і постійних загальновиробничих витрат; 4) порядок та база розподілу загальновиробничих витрат; 5) вибір методу відображення фінансових витрат.
Облік надходження і використання коштів цільового фінансування	1) порядок визнання коштів цільового фінансування доходом підприємства
Метод обчислення резерву сумнівних боргів	1) метод визначення величини резерву сумнівних боргів
Перелік створюваних резервів	1) формування резервів для забезпечення майбутніх витрат і платежів
Облік біологічних активів	1) порядок первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції; 2) порядок визначення справедливої вартості біологічних активів і сільськогосподарської продукції;

Елемент облікової політики	Оцінка та методи обліку, що впливають на розмір фінансових результатів
	3) зміна справедливої вартості біологічних активів на дату балансу, оцінка яких здійснюється за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних витрат на місці продажу
Оцінювання ступеня завершеності операцій з надання послуг	1) метод оцінки ступеня завершеності операції з надання послуг

Розглянемо детальніше, як впливають вказані в таблиці елементи облікової політики на фінансові результати.

Застосування методів, таких як зменшення залишкової вартості, прискорене зменшення залишкової вартості та кумулятивний метод, призводить до більшої суми амортизаційних відрахувань на початкових етапах експлуатації основних засобів, що збільшує загальні витрати підприємства. Виробничий метод прямо впливає на собівартість продукції, адже сума амортизації залежить від обсягу виробництва. Прямолінійний метод, навпаки, дозволяє рівномірно списувати вартість об'єкта основних засобів протягом усього терміну його корисного використання.

Отже, прямолінійний метод має найменший вплив на фінансові результати. Інші чотири методи, через нерівномірний розподіл суми амортизаційних відрахувань, можуть занижувати або завищувати фінансові результати у різні періоди експлуатації об'єкта основних засобів.

Метод оцінки вибуття запасів має об'єктивно відображати їх вартість, яка буде віднесена до витрат звітного періоду. Цей метод обирається в залежності від найменування запасу або їх однорідної групи. Серед існуючих методів, єдиний, що в умовах інфляції не відображає реальної вартості запасів на момент вибуття, – це метод ФІФО (перший прийшов – перший вийшов).

Фінансові витрати підприємства, відповідно до НП(С)БО 31 «Фінансові витрати» [25], можуть визнаватись двома способами: шляхом віднесення їх до витрат звітного періоду або шляхом капіталізації фінансових витрат, пов'язаних із створенням кваліфікаційного активу. Якщо підприємство капіталізує фінансові витрати, включаючи їх до вартості створюваного кваліфікаційного активу, ці

витрати будуть впливати на фінансові результати лише у формі амортизаційних відрахувань після введення активу в експлуатацію. В іншому випадку всі проценти й витрати, пов'язані із запозиченнями, зменшуватимуть фінансовий результат.

Згідно з п. 7 НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [21], поточна дебіторська заборгованість відображається у балансі за чистою реалізаційною вартістю, для визначення якої необхідно обчислити величину резерву сумнівних боргів. Вибір методу формування резерву залежить від досвіду та умов діяльності підприємства. Проте завищення суми резерву сумнівних боргів зазвичай призводить до зниження прибутку підприємства.

Усі зазначені елементи облікової політики ґрунтуються на попередній оцінці. Облікова оцінка є попередньою оцінкою, яку підприємство використовує для розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами. Серед різних облікових оцінок найчастіше для маніпулювання прибутком завищують резерв сумнівних боргів.

Отже, при формуванні облікової політики підприємства відповідальні особи повинні враховувати наслідки обрання того чи іншого елемента методу облікової політики для фінансових результатів підприємства. Деякі з цих методів можуть дозволити маніпуляції розміром прибутку, що, у свою чергу, призведе до недостовірності фінансової інформації. Тому важливо ретельно обирати методи, щоб забезпечити точність та прозорість фінансової звітності.

2.2. Організація облікового процесу фінансових результатів

Аналітичний та синтетичний облік фінансових результатів підприємства є важливими складовими частинами бухгалтерського обліку. Формування системи аналітичного відображення інформації про доходи, витрати та фінансові результати на лісогосподарських підприємствах має ґрунтуватися на їх організаційній структурі, а також на завданнях поточного менеджменту, які необхідно вирішувати в процесі щоденної діяльності.

Для фіксації доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та інших операційних доходів використовуються відповідні реєстри, які формуються на основі первинних документів, таких як ТТН, приймальні квитанції, прибуткові касові ордери тощо. Процес створення, перевірки, обробки та архівування документів має виконуватися відповідно до графіка документообігу, що є обов'язковим додатком до Наказу про облікову політику підприємства.

Таким чином, первинні документи відображають процеси придбання запасів і засобів праці, а також виробництва та реалізації, фіксуючи рух ресурсів підприємства, його доходи та витрати. Такі документи відіграють важливу роль у забезпеченні достовірності бухгалтерського обліку, оскільки вони слугують основою для подальшої обробки інформації та формування фінансової звітності. Завдяки первинним документам підприємство може контролювати ефективність використання ресурсів, аналізувати витрати та доходи, а також приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Крім того, первинні документи є важливими для аудиторської перевірки, оскільки підтверджують здійснені господарські операції та забезпечують прозорість фінансових процесів. Правильне оформлення та зберігання цих документів є необхідним для дотримання нормативно-правових актів і вимог до ведення бухгалтерського обліку, що в свою чергу підвищує довіру до фінансової звітності підприємства з боку інвесторів, кредиторів та контролюючих органів.

Синтетичний рахунок 79 «Фінансові результати» використовується для обліку та узагальнення даних про фінансові результати підприємства від звичайної діяльності, а також унаслідок надзвичайних подій. На тимчасових рахунках збирається інформація про доходи і витрати за певний період, що дозволяє формувати проміжну звітність (квартальну, за півроку, дев'ять місяців тощо). В кінці звітного періоду рахунки доходів і витрат закриваються на рахунок 79 «Фінансові результати».

Аналітичний облік фінансових результатів здійснюється з урахуванням їх характеру, а також за видами продукції, товарів, робіт, послуг та іншими напрямками, які визначає підприємство на свій розсуд.

Для обліку та узагальнення інформації про фінансові результати, отримані від звичайної діяльності та надзвичайних подій, використовують рахунок 79 «Фінансові результати».

На дебеті рахунку 79 «Фінансові результати» відображаються суми в процесі закриття рахунків обліку витрат, а також нарахований податок на прибуток. На кредиті рахунку фіксуються суми, що виникають у результаті закриття рахунків обліку доходів. При закритті рахунку 79, кредитове сальдо списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» [7].

Фінансовий результат від основної та операційної діяльності визначається на субрахунку 791 «Результат основної діяльності» шляхом порівняння доходів, що обліковуються на рахунках 70 та 71, з витратами на рахунках 90, 92 та 94.

Фінансовий результат від фінансової діяльності визначається на субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» шляхом зіставлення доходів, обліковуваних на рахунках 72 та 73, з витратами на рахунку 95. Фінансовий результат від інвестиційної діяльності визначається на субрахунку 793 «Результат іншої звичайної діяльності», як різниця між рахунками доходів 74 і рахунками витрат 97.

При закритті рахунку 79 його сальдо списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». Кінцевий фінансовий результат на лісогосподарському підприємстві визначається як різниця між різними видами доходів, які відображаються на кредиті, та витратами, що обліковуються на дебеті рахунку 79 «Фінансові результати».

Завершальним етапом формування фінансових результатів є перенесення їх на синтетичний рахунок 44 «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)». У момент виникнення, весь чистий прибуток за звітний період може бути відображений як нерозподілений.

Нерозподілений прибуток – це сума чистого прибутку, отриманого за певний період, який підлягає розподілу. На рахунку 44 здійснюється облік нерозподілених прибутків і непокритих збитків як поточного, так і минулих років, а також прибутку, використаного в поточному році.

На дебеті рахунка відображаються збитки та витрати прибутку, тоді як на кредиті – збільшення прибутку від усіх видів діяльності.

Чистий прибуток визначається наприкінці звітного року і відображається на дебеті рахунку 79 «Фінансові результати» та на кредиті рахунка 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

У випадку, якщо підприємство зазнає збитків, вони відображаються на дебеті рахунка 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», а відповідно на кредиті рахунка 79 «Фінансові результати». Рахунок 79 завжди закривається, незалежно від отриманого результату.

Кредитове сальдо на рахунку 44 свідчить про наявність нерозподіленого прибутку, в той час як дебетове сальдо вказує на непокритий збиток.

Збиток звітного року відображається на дебеті субрахунка 442 «Непокриті збитки». Дебетове сальдо на цьому субрахунку вказує на суму непокритого збитку на момент складання звіту. Витрати, втрати, та збитки, які обліковуються на цьому рахунку, а також суми податків на прибуток, які не перекриваються прибутком, приєднуються до непокритих збитків.

Аналітичний облік на рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» проводиться тільки за оборотами звітного року, що дозволяє деталізувати інформацію про фінансові результати підприємства в межах одного звітного періоду.

Синтетичний облік доходів ведеться у Журналі № 7, який призначений для обліку кредитових оборотів за рахунками 36, 70, 71, 72, 73, 74, 75 та 79.

Кредитові обороти за рахунком 79 «Фінансові результати» переносять до Журналу № 7 в порядку закриття рахунків 70, 71, 72, 73, 74 і 75. Це виконуються на підставі бухгалтерських довідок, які складаються з використанням Книги

аналітичного обліку реалізації робіт і послуг, а також аналітичних даних до рахунків 71, 72, 73, 74 і 75.

Такий підхід забезпечує систематизацію та контроль за записами щодо доходів, а також сприяє точному відображенню фінансових результатів підприємства.

Таблиця 2.2

Журнал реєстрації господарських операцій з обліку доходів та фінансових результатів на ТОВ «МІРА-АГРО» за жовтень 2024 року

№ п/п	Зміст господарської операції	Документ	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
			Дебет	Кредит	
1	Відображено дохід (виручку) від реалізації продукції	товарно-транспортна накладна	361	701	25000,00
2	Відображено нараховане ПДВ	податкова накладна	701	641	4166,67
3	Списана собівартість послуг	матеріальний звіт	903	26	20800,00
4	Надійшли кошти	виписка банку	311	361	25000,00
5	Віднесено на фінансові результати дохід від реалізації	бухгалтерська довідка	703	791	20833,33
6	Відображено собівартість реалізації послуг на фінансові результати	бухгалтерська довідка	791	903	20800,00

Такий підхід забезпечує систематизацію та контроль за записами щодо доходів, а також сприяє точному відображенню фінансових результатів підприємства. Він дозволяє:

1. Забезпечити прозорість (ведення окремого журналу для кредитових оборотів сприяє прозорості фінансових операцій, що дозволяє одержувати достовірну інформацію про доходи підприємства на кожному етапі).

2. Аналізувати результативність (завдяки деталізованому аналітичному обліку, керівництво підприємства може проводити аналіз доходів за різними напрямками діяльності, виявляючи прибуткові та збиткові сфери).

3. Покращувати фінансове планування (наявність ретельно обліковуваних даних про доходи, витрати та фінансові результати забезпечує основу для ефективного фінансового планування та бюджетування).

4. Справлятися з податковими зобов'язаннями (точність бухгалтерського обліку доходів є важливою для коректного розрахунку податків на прибуток, що забезпечує дотримання вимог законодавства).

5. Підтримувати прийняття управлінських рішень (об'єктивні дані про фінансові результати служать основою для прийняття стратегічних рішень на рівні управління, що включає інвестиції, скорочення витрат, збільшення обсягів продажів тощо).

Отже, систематизація та точність облікових записів щодо доходів є критично важливими для здоров'я фінансів підприємства та його довгострокового успіху.

2.3. Напрями удосконалення облікового забезпечення формування фінансових результатів

Облікове забезпечення формування фінансових результатів є основою для прийняття ефективних управлінських рішень і оцінки фінансового стану підприємства. Однак у сучасних умовах динамічного розвитку бізнес-середовища, впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та посилення вимог до прозорості обліку, підприємства стикаються з необхідністю вдосконалення облікових процесів.

Основні напрями удосконалення облікового забезпечення формування фінансових результатів передбачають:

1. Впровадження сучасних стандартів обліку

Для забезпечення відповідності фінансової звітності міжнародним вимогам, підприємства повинні, по-перше, імплементувати МСФЗ, особливо в частині визнання доходів, витрат і оцінки активів та зобов'язань. Наприклад, МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» дозволяє деталізувати етапи визнання доходу, що покращує прозорість фінансових результатів; по-друге, адаптувати облікову

політику до специфіки діяльності підприємства та оновлювати її відповідно до змін у законодавстві та стандартах.

2. Автоматизація облікових процесів

Використання сучасних інформаційних систем дозволяє мінімізувати людський фактор і підвищити ефективність обліку. Основні заходи: впровадження ERP-систем для інтеграції бухгалтерського, управлінського та податкового обліку; використання аналітичних модулів для автоматизованого формування фінансових результатів; автоматизація обліку окремих операцій, таких як розподіл доходів і витрат, розрахунок амортизації та облік резервів.

3. Підвищення якості аналітичного обліку

Для забезпечення точності фінансових результатів слід: вдосконалити систему центрів фінансової відповідальності (ЦФВ), яка дозволяє розподіляти доходи та витрати між підрозділами; розробити робочий план рахунків із детальною аналітикою, що враховує галузеву специфіку; забезпечити інтеграцію бухгалтерського та управлінського обліку для ефективного аналізу показників фінансових результатів.

4. Оптимізація обліку доходів і витрат

Доходи – використовувати принцип нарахування, коли доходи визнаються в момент їхнього виникнення, а не отримання коштів; впроваджувати методику розподілу доходів за етапами виконання зобов'язань перед клієнтами.

Витрат – впровадити чіткі процедури класифікації витрат (на виробничі, адміністративні, на збут тощо); використовувати облік витрат за місцями їхнього виникнення і напрямками діяльності.

5. Впровадження системи внутрішнього контролю та аудиту

Для забезпечення достовірності фінансових результатів важливо: регулярно проводити внутрішній аудит облікових процесів для виявлення помилок або відхилень; впровадити автоматизовані інструменти перевірки даних, які знижують ризик фінансових помилок; залучати зовнішніх аудиторів для оцінки відповідності облікової політики підприємства міжнародним стандартам.

6. Використання прогностичного обліку

Удосконалення облікового забезпечення передбачає не лише аналіз минулих показників, а й прогнозування майбутніх фінансових результатів: застосування методів планування на основі історичних даних і тенденцій ринку; використання прогнозних моделей, які враховують ризики, зміни у витратах та доходах.

Очікувані результати удосконалення:

- підвищення точності та прозорості формування фінансових результатів;
- зменшення кількості облікових помилок і ризиків шахрайства;
- зростання довіри з боку інвесторів, кредиторів та інших стейкхолдерів;
- забезпечення відповідності фінансової звітності міжнародним стандартам і регуляторним вимогам.

Таким чином, удосконалення облікового забезпечення є стратегічним кроком для підвищення ефективності фінансового управління підприємством та його адаптації до сучасних викликів бізнес-середовища. Це передбачає впровадження новітніх технологій та автоматизованих систем обліку, перегляд існуючих процесів, оптимізацію внутрішніх контролів та підвищення кваліфікації персоналу.

Забезпечення високої якості облікової інформації дозволяє підприємству оперативно реагувати на зміни у ринку, приймати обґрунтовані рішення та підвищувати фінансову прозорість. Також важливою є інтеграція облікового забезпечення з іншими функціональними областями управління, що створює цілісну картину фінансового стану підприємства та забезпечує синергію в його діяльності.

Останніми роками кількість ризиків та невизначеностей у бізнес-середовищі зростає, що робить удосконалення облікового забезпечення не лише бажаним, а й необхідним для стійкості і розвитку підприємств. Таким чином, активна робота над покращенням облікових процесів дозволить зберегти конкурентні переваги і знайти нові можливості для зростання та інновацій.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ З АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Організація та етапи проведення аудиту фінансових результатів підприємства

Аудит фінансових результатів передбачає перевірку аудитором кінцевих результатів діяльності підприємства та їх впливу на фінансовий стан. Основною метою аудиту є верифікація правильності і точності обліку фінансових результатів, формування фінансових звітів, а також дотримання вимог нормативно-правової бази, яка регулює ці процеси [5]. Це забезпечує надійність фінансової інформації, що, в свою чергу, є важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та підтримки довіри з боку інвесторів і інших зацікавлених сторін.

Об'єктом аудиту фінансових результатів виступає бухгалтерський прибуток чи збиток, які є складовою частиною кінцевого фінансового результату, визначеного за звітний період.

Основною метою аудиту доходів і фінансових результатів є формування обґрунтованого аудиторського судження щодо достовірності їх відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності [38].

Здійснюючи аудит фінансових результатів, необхідно вирішити ряд завдань. Узагальнення головних з них наведено на рис. 3.1.

Як видно з рис. 3.1, виокремлення та систематизація основних завдань аудиту фінансових результатів, у яких розкриваються його особливості, створює умови для більш повного їх урахування в процесі планування та організації проведення аудиту.

Систематизація цих завдань надає можливість аудиторській команді не лише ефективно організувати процес аудиту, але й забезпечити детальний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства, що в свою чергу сприяє підвищенню довіри з боку інвесторів і інших зацікавлених сторін.



Рис. 3.1. Основні завдання аудиту фінансових результатів

Джерела для проведення аудиту фінансових результатів представлено на рис. 3.2.

Джерела аудиту фінансових результатів діяльності підприємства	
Базові документи, які регламентують методику обліку фінансових результатів та позаоблікові документи	Наказ про облікову політику; Робочий план рахунків; Протоколи зборів акціонерів
2. Первинні документи з обліку фінансових результатів	Документи, які підтверджують обґрунтованість записів в бухгалтерському обліку, що впливають на величину доходів, витрат та фінансових результатів
3. Регістри синтетичного та аналітичного обліку	Журнали; Відомості
4. Фінансова звітність	Звіт про фінансові результати Баланс (Звіт про фінансовий стан) Примітки до річної фінансової звітності
5. Податкова звітність	Податкова декларація з податку на прибуток підприємств
6. Нефінансова звітність	Звіт про управління, Звіт зі сталого розвитку, Інтегрована звітність

Рис. 3.2. Джерела проведення аудиту фінансових результатів діяльності підприємств [5]

Враховуючи складність визначеної ділянки аудиту, перевірку фінансових результатів потрібно проводити поетапно. Це дозволить чітко визначити цілі та завдання, а також успішно їх реалізувати.

Ефективно організований процес аудиту дозволяє виявити можливі помилки або шахрайство у фінансовій звітності, а також надати підприємству рекомендації щодо підвищення ефективності його діяльності. Крім того, результати аудиту підвищують довіру з боку інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Таким чином, аудит фінансових результатів є не лише контролюючим інструментом, але й засобом оптимізації діяльності підприємства, забезпечуючи стабільність та успішний розвиток бізнесу.

3.2. Методика аудиту фінансових результатів підприємства

Управління прибутком організації, отриманим внаслідок господарської діяльності, охоплює процеси формування, планування, розподілу та використання прибутку. Цей аспект управління слід вивчати в контексті аналізу ключових

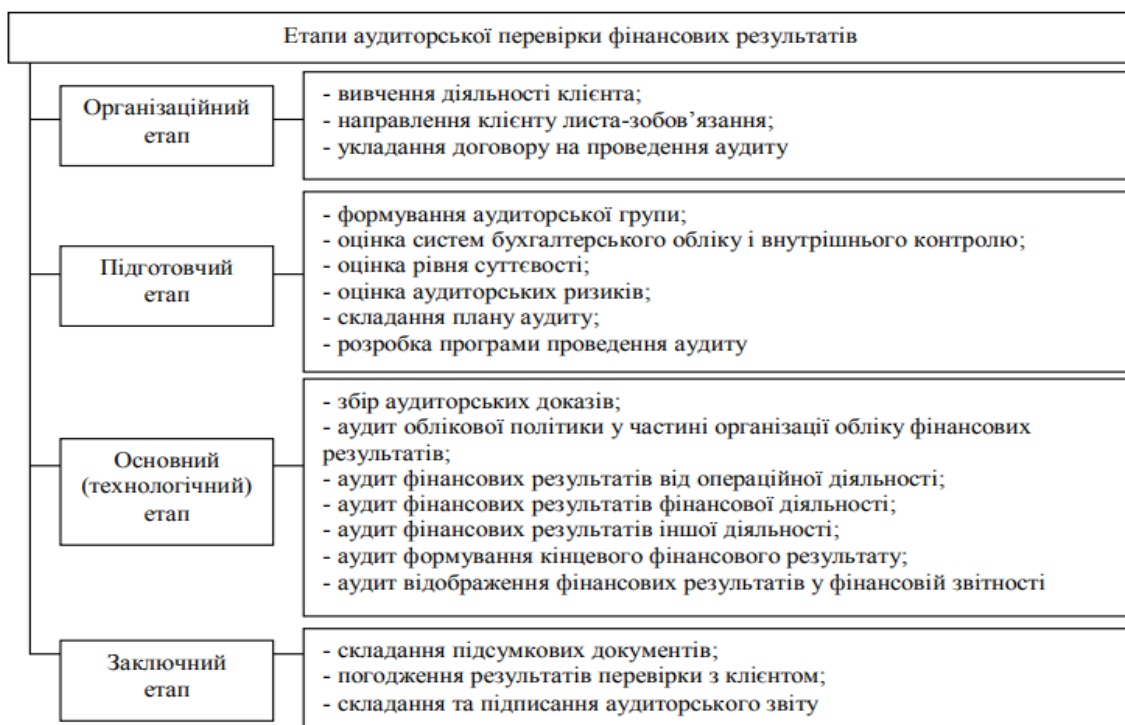


Рис. 3.3. Етапи здійснення аудиту фінансових результатів діяльності підприємств

елементів діяльності організації, оскільки на прибуток впливають численні внутрішні та зовнішні фактори як безпосередньо, так і опосередковано [29].

Під час тестування бухгалтерського обліку доходів аудитор аналізує, наскільки обраний метод визнання доходів відповідає прийнятій концептуальній основі фінансової звітності. Також здійснюється оцінка періодичності внутрішніх перевірок дотримання критеріїв визнання доходів відповідно до класифікації.

У процесі перевірки по суті аудитор здійснює порівняння показників доходів, наведених у фінансовій звітності (розділ 1 ф. № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»), з даними рахунків обліку доходів головної книги. На основі аналізу суттєвості окремих груп доходів (питомої ваги в загальному обсязі доходів) обираються ті види доходів, які підлягають подальшому детальному дослідженню з використанням аудиторської вибірки.

Аудитор здійснює порівняння обсягів доходів від операційної діяльності, виходячи з даних первинних документів, з документами на відвантаження готової продукції (робіт) вибіркоким способом. Далі, за тими ж видами продукції, він порівнює показники вантаження за даними складського обліку і первинних

документів. Вибірковим чином аудитор також перевіряє правильність відображення в складі доходів орендної плати з операційної оренди. Завершальний етап перевірки полягає в узагальненні та аналізі виявлених викривлень в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності показників доходів та фінансових результатів [33].

Виокремлення особливостей аудиту фінансової звітності підприємства зображено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Особливості аудиту фінансової звітності підприємства

Особливість	Характеристика
Нормативно-правова база	Систему нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні можна представити п'ятьма рівнями, кожен з яких охоплює ряд документів: Закони України, тобто нормативно-правові акти вищої юридичної сили, акти вищого органу в системі органів виконавчої влади, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові документи з бухгалтерського обліку та фінансової звітності, нормативно-правові акти та методичні рекомендації Міністерства фінансів України та інших органів, рішення щодо форм організації бухгалтерського обліку і застосування конкретної облікової політики.
Джерела інформації	Основними джерелами інформації, які необхідні аудитору для аналізу виступають: баланс; звіт про фінансові результати і їхнє використання; декларація про дохід підприємства та податкові декларації; бухгалтерські реєстри по обліку виробничих витрат, реалізації фінансових результатів.
Мета аудиту фінансових результатів	Планування в аудиті це визначення засобів для досягнення головної мети аудиту. План в аудиті допомагає визначити цілі і масштаб аудиту, дає можливість контролювати роботу, підвищує ефективність аудиту, допомагаючи визначити області, які повинні бути перевірені більш ретельно і статті звіту, для яких існує ймовірність, що вони неправильні.
Завдання аудиту фінансових результатів	Вирішення завдань аудиту обумовлено тим, що сьогодні зростає потреба в об'єктивній кількісній і якісній оцінці визначення фінансових результатів господарської діяльності підприємства, їх відповідності встановленим критеріям і зацікавленості користувачів у достовірності інформації про фінансові результати.

При проведенні аудиту фінансових результатів важливо враховувати, що діяльність будь-якого підприємства складається з двох основних складових: господарської та фінансової діяльності. Ще однією ключовою особливістю аудиту є те, що фінансовий результат залежить від взаємодії цих елементів. Тому перед початком перевірки аудитор має чітко зрозуміти мету діяльності підприємства. Лише за таких умов можна забезпечити ефективність аудиту фінансових результатів та підготувати аналіз показників, які є актуальними для підприємства.

Отже, можна стверджувати, що ретельно проведений аудит фінансових результатів дозволяє виявити проблемні аспекти та на їх основі розробити заходи, спрямовані на підвищення показників фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання. Коректність підтвердження доходів і витрат, а також визначення фінансового результату безпосередньо впливають на точність розрахунку суми прибутку, що є важливим для власників підприємств та інвесторів.

3.3. Напрями удосконалення контрольного забезпечення формування фінансових результатів

Формування фінансових результатів є одним із ключових аспектів управління підприємством, який визначає його ефективність, фінансову стабільність і конкурентоспроможність. У сучасних умовах економічної невизначеності та підвищеної уваги до прозорості фінансової звітності актуальність удосконалення контрольного забезпечення зростає. Ефективна система контролю не лише сприяє забезпеченню достовірності даних про доходи, витрати та прибуток, але й стає важливим інструментом для виявлення ризиків, запобігання помилкам та шахрайству.

Контрольне забезпечення охоплює процеси перевірки, аналізу та коригування фінансових операцій, а також механізми, які дозволяють підвищити якість управлінських рішень. Удосконалення цих процесів передбачає впровадження сучасних методів моніторингу, автоматизацію облікових функцій, регулярний внутрішній аудит і розробку чітких регламентів для підрозділів підприємства.

Удосконалення контрольного забезпечення дозволить, на наш погляд, знизити операційні та фінансові ризики, сприятиме підвищенню довіри з боку інвесторів, кредиторів і регуляторних органів. Врахування сучасних вимог до фінансової звітності та використання передових інструментів контролю стане основою для сталого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

Розробка практичних кейсів для удосконалення контрольного забезпечення формування фінансових результатів є важливим завданням для підвищення

ефективності управління підприємством. У Додатку А наведені кейси з реальними прикладами проблем та шляхів їх вирішення.

Запропоновані практичні кейси для удосконалення контрольного забезпечення формування фінансових результатів відображають ключові аспекти, які можуть суттєво вплинути на ефективність фінансового управління на підприємстві. Завдяки детальному аналізу внутрішнього контролю, оптимізації процесу звітності та управлінню ризиками, підприємства можуть підвищити точність і прозорість своїх фінансових результатів.

Впровадження рекомендацій, наданих у кейсах, дозволить зменшити ймовірність фінансових втрат, забезпечить більш ефективне використання наявних ресурсів та створить надійну основу для прийняття стратегічних рішень. Таким чином, значення контрольного забезпечення у формуванні фінансових результатів не можна недооцінювати – це важливий елемент для досягнення стабільності та розвитку бізнесу у сучасних умовах.

У результаті, застосування практично орієнтованих підходів і технологій контролю стане запорукою успіху і конкурентоспроможності підприємств на ринку.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження теми кваліфікаційної роботи було розкрито сутність, значення та особливості формування фінансових результатів як об'єкта обліку і аудиту, а також визначено напрями їх удосконалення.

1. Фінансові результати є ключовою категорією, що відображає ефективність господарської діяльності підприємства. Вони формуються в результаті зіставлення доходів і витрат і слугують основою для ухвалення управлінських рішень. Теоретичний аналіз показав, що фінансові результати мають значний вплив на функціонування суб'єктів господарювання, зокрема підприємств м'ясопереробної промисловості.

2. Розглянуто сучасні підходи до організації облікового процесу формування фінансових результатів. Виявлено, що діюча практика має низку недоліків, зокрема недостатню деталізацію витрат і доходів, що впливає на якість фінансової звітності. Запропоновано удосконалення облікової політики, яке передбачає більш деталізоване відображення господарських операцій, пов'язаних із формуванням фінансових результатів.

3. Аналіз діяльності підприємств м'ясопереробної промисловості вказав на потребу у вдосконаленні методик обліку фінансових результатів. Відзначено вплив галузевих особливостей на процес формування результатів, що потребує адаптації облікових і аудиторських методів до специфіки діяльності цих підприємств.

4. Облікова політика підприємства є основою для забезпечення достовірності та повноти інформації щодо фінансових результатів. Запропоновано рекомендації щодо оптимізації облікових процесів, зокрема автоматизації збору та обробки даних, що сприятиме оперативному отриманню інформації для управління.

5. Для забезпечення ефективності управлінських рішень у контексті формування фінансових результатів запропоновано комплекс заходів, серед яких: інтеграція новітніх технологій в облікову систему, підвищення кваліфікації облікового персоналу та вдосконалення процедур внутрішнього контролю.

6. Організація аудиту фінансових результатів має важливе значення для забезпечення достовірності фінансової звітності. На основі дослідження запропоновано методику проведення аудиту, яка охоплює всі ключові етапи: планування, перевірка операцій, оцінка ризиків, формування висновків.

7. Запропоновано вдосконалення методик аудиту шляхом застосування ризикоорієнтованого підходу, впровадження сучасних інформаційних систем для аудиторського контролю та забезпечення незалежності аудиторів.

Отже, результати проведеного дослідження мають практичну значущість і можуть бути використані для оптимізації облікової політики, організації аудиторського процесу та вдосконалення системи формування фінансових результатів підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

3. Аудит : навч. посіб. / [Ю. С. Цал-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Л. А. Суліменко та ін.] ; [під заг. ред. Ю. С. Цал-Цалка]. Житомир : Рута, 2012. 392 с.
4. Беляк Р., Сушицька Т. Удосконалення системи обліку і контролю фінансових результатів у контекст сталого розвитку. *Фінансові інструменти регіонального розвитку* : матеріали Х Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з нагоди 30-річчя заснування кафедри фінансів і кредиту (24 жовт. 2024 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2024. С. 237-242.
5. Болтовська Л. Л. Особливості функціонування та актуальні напрямки розвитку мясопродуктового підкомплексу в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3480/3409>
6. Борняк О. О., Скаско О. І. Сучасні проблеми бухгалтерського обліку фінансових результатів діяльності будівельних підприємств. *Наук. вісн. Ужгородського ун-ту. Сер. Економіка*. 2024. Вип. 1(63). С. 259-265.
7. Бודько О. В., Корнієнко О. В. Аудит фінансових результатів: організаційні та методичні засади проведення. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2022. № 1(4). С. 79-87.
8. Бодько О. Облікова політика як інструмент впливу на фінансові результати діяльності підприємства. *Економічний аналіз*. 2010. № 5. С. 232–235.
9. Бухгалтерський облік (для необлікових спеціальностей) : навч. посіб. / Ю. Ю. Мороз, Т. С. Гайдучок, О. М. Дмитренко. Житомир : Рута, 2022. 256 с.
10. Вітер С. А., Беляк Р. М. Облікове забезпечення та контроль фінансових результатів: проблеми та перспективи розвитку. *Актуальні питання розвитку економіки: світові та національні аспекти* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Умань, 21 трав. 2024 р.). Умань : Візаві, 2024. С. 189-191.
11. Гайдучок Т. С., Вітер С. А., Гданська Ю. В. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення для підвищення ефективності управління фінансовими результатами. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 65. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4471/4410>

12. Гайдучок Т. С., Вітер С. А., Дем'янишина О. А., Ареп'єва О. В. Фінансовий облік активів : навч. посіб. : у 2 ч. / Житомир : Поліський нац. ун-т, 2024. Ч. I. 360 с. URL: <http://surl.li/lmqgol>
13. Гайдучок Т. С., Данілевич В., Левченко Н. Аналітичне оцінювання фінансових результатів в системі управління лісогосподарськими підприємствами. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2022. №14-15. С. 85-90.
14. Дейнека О. В., Остапенко О. А. Сутність поняття «фінансовий результат» та особливості його формування. *Молодіжн. наук. вісн. УАБС НБУ. Економічні науки*. 2013. №4. С. 353–360.
15. Житний П. Організаційно-методологічні засади формування облікової політики підприємства. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2006. № 3. С. 3–10.
16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом М-ва фінансів України від 30 листоп. 1999 р. № 291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
17. Каткова Н. В., Бурлан С. А., Ліснічук О. І. Методичні підходи до фінансових результатів діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5988>
18. Мазур В. П. Економічний зміст поняття фінансових результатів сільськогосподарської діяльності. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Oif_apk/2011_3/9_Mazur.pdf.
19. Мардус Н. Ю., Корсунова К.Ю. Сутність фінансових результатів підприємства і визначення їх місця у обліку, аудиті та аналізі. *Інноваційно-інвестиційне забезпечення сталого соціально-економічного розвитку України* : кол. монографія / ред. О.В. Манойленко. Харків : НТУ «ХП», 2017. Розд. 1. С. 29–37.
20. Нагорна І. В., Бондаренко В. О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2021/105.pdf

21. Назарова Г. Б., Кононенко Л. В., Калашнікова А. К. Облікові процедури формування фінансовий результатів. *Економічний простір*. 2020. № 156. С. 202-212.
22. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ М-ва фінансів України від 07 лют. 2013 р. № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
23. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : наказ М-ва фінансів України від 08 жовт. 1999 р. № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>
24. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» : наказ М-ва фінансів України від 29 листоп. 1999 р. № 290. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
25. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Мін-ва фінансів України від 31 груд. 1999 р. № 318. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
26. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» : наказ М-ва фінансів України від 28 груд. 2000 р. № 353. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>
27. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» : наказ М-ва фінансів України від 28 квіт. 2006 р. № 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06#Text>
28. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ М-ва фінансів України від 27 квіт. 2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
29. Олійник С. О. Облік фінансових результатів підприємства. *Журнал науковий погляд*. 2017. № 10 (42). С. 1–6.
30. Пасенко Н. С. Організація обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 7. С. 854–859. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/172.pdf>.

31. Петренко Н. І. Методика аудиту фінансової звітності та шляхи її удосконалення. *Вісник ЖДТУ*. 2012. № 1 (51). URL: <http://eztuirztu.edu.ua/1582/1Z21.pdf>.
32. Податковий кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755 / Верх. Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
33. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 груд. 2017 р. № 2258 / Верх. Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
34. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 07 лип. 1999 р. № 996 / Верх. Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
35. Редько О. Ю. Аудит в Україні : монографія. Київ : Інформ.-аналіт. агентство, 2008. 493 с.
36. Рета М. В., Пляка Г. О. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2015. № 25(1134). С. 25–34.
37. Салькова І. Ю., Фуштей Л. Л. Теоретичні основи та можливості розвитку м'ясопродуктового підкомплексу України. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. Вип. 22. С. 226–230.
38. Сарапіна О., Кутишенко Я. Вдосконалення обліку фінансових результатів. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації* : міжнар. зб. наук. праць. 2014. Вип. 2. С. 101–104.
39. Сушицька Т., Бесяк Р., Інформаційні технології та облік фінансових результатів підприємств у процесі євроінтеграції. *Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу* : зб. праць учасників III Міжнар. наук.-практ. конф. (7-8 листоп. 2024 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2024. С. 523-526.
40. Утенкова К. О. Аудит : навч. посіб. Київ : Алерта, 2011. 408 с.

41. Фуштей Л. Л. Сучасний стан розвитку м'ясопродуктового підкомплексу України. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2019. № 1. С. 50–55.

42. Червінська С. Л. Особливості визначення фінансових результатів діяльності аграрних підприємств. *Облік і фінанси АПК*. 2015. № 6. С. 107 – 110.

43. Шульга А. А. Система оподаткування та її вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств. *Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна*. 2006. Вип. 12. С. 268–271.

44. Яременко Л. М., Авдалян К. В. Особливості бухгалтерського обліку фінансових результатів об'єднань підприємств. *Агросвіт*. 2020. № 8. С. 109–117.

DOI: [10.32702/2306-6792.2020.8.109](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.8.109)

ДОДАТКИ